

ները դիտելու հետ է, կըսէ քէ հիմա նոյեմբերի 15ին առաջուան չափ ասուպ չերեւնար : Այս կարծիքն է նաեւ Պ. Պապինէ Փարիզու անուանի աստեղաբաշխը :

ԵՐԿԱՅՆԱԿԵԱՅ ՄԱՐԳՈՒ ՆԿԱՐԱԳԻՐ.

Հոջակաւոր Հուֆլանտ գերմանացի բժիշկը, որ 1856ին մեռած է, այսպէս կըստորագրէ երկայնակեաց մարդը :

Հասակը միջակ եւ բարեձեւ. դեմքը ոչ այնչափ գունաւոր, վասն զի դեմքին շատ գունաւոր ըլլալը, մանաւանդ պզտիկութեան ատեն, նշան է սակաւակեցութեան. մագերը աւելի խարտեաշ քան քէ սեւ. մարմնոյն մորթը պինդ՝ առանց կարծր ըլլալու. գլուխը միջակ մեծութիւն ունի. անդամներուն վրայ երակները որոշ կերեւան. ուսերն աւելի կտրած են քան քէ տափկած. վիզը շատ երկայն եւ փորը շատ դուրս ընկած չեն. ձեռուները խոշոր են՝ բայց խորունկ ակօսներ չունին. ոտուրներն աւելի լայն են քան քէ երկայն, եւ սրունքը գրեթէ կտր. կուրծքը լայն ու կամարածեւ. ձայնը զօրաւոր եւ քաջանչոյ. երկար ատեն շունչը կրնայ բռնել առանց նեղութեան : Ընդհանրապէս բոլոր անդամոցը մեջ կատարեալ ներդաշնակութիւն մը կըտիրէ. զգայարանքը առանց շատ փափուկ ըլլալու դիւրագգած են. երակին զարնուածքը ծանր եւ միակերպ :

Ստամոքսը զօրաւոր է, ախորժակը բաց եւ մարսողութիւնը դիւրին : Սեղան նստած ատենը վրան ուրախութիւն մը կուգայ. ամեն կերածէն համ կառնու. անոր համար ալ կերակուրի ժամին մօտենալը սիրով կըլիշէ : Ծանր ծանր կուտէ, ջուր քիչ կըխմէ, վասն զի շատ ջուր խմելը աղեաց բորբոքմանը նշան է :

Ընդհանրապէս քաղցրաբարոյ է, կերպը սիրելի, բնութիւնը հաղորդական, ուրախ, զուարթ, դիւրաւ կըսիրէ ու կըլուսայ. յիսակայութիւն, ատելութիւն եւ բարկութիւն հեռու են իրմէ : Կիրքերը միշտ մեղմ են. քէ որ յանկարծ բարկանայ նէ ալ, ամենեւին չվնասուի, որովհետեւ օգտակար տաքութիւն մը, շինծու ջերմ մըն է այն եւ ոչ քէ դառնութիւն եւ յուզումն մաղձի : Միշտ զուարճալի բաներու վրայ կուգէ մտածել, բնութիւնն ու ընտանեկան կեանքը շատ կըսիրէ : Փառասիրութիւն եւ ազահորիւն ինչ ըսել է չգիտեր. եւ երկրորդ օրուան պատահելիք բաներուն վրայ

շատ չմտածեր, որպէս զի նոյն օրուան ուրախութիւնը չայլայլի :

ՇԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՀԱՌԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆԸ.

Շան օգտակարութեանն ու հաւատարմութեանը վրայ Փարիզու Սիէքլ օրագրոյն մեջ հետեւեալ պատմութիւնը կըկարդանք :

« Պ. Կարոյոս Լ..., մէկէն 520 ֆրանք առնելիք ուներ, եւ քանի քանի անգամ գնացեր ստակն ուզեր ու միշտ սնոտի խոստմունքներով ձեռնունայն ետ դարձեր էր : Թր մըն ալ վերջի աստիճանի կարօտութենէ ստիպեալ նորէն կերբայ որ ստակն ուզէ. եւ ինչ մեծ ու անակնկալ կըլլայ ուրախութիւնը երբոր պարտապանը կըհանէ մէկէն ձեռքը 500 ֆրանքնոց բուդը մը եւ 20 ֆրանքնոց ոսկի ձեռքը կըղնէ : Թուղքը դրամանոցին մէջ կըղնէ, բիկնոցին գրպանը կըխորէ. ոսկին կըփոխէ՝ մանր ստակ կընէ եւ ճամբան որջափ աղքատ որ հանդիպի՝ ամենուն բան մը կուտայ : Ուշ ատեն այսպէս ուրախութեամբ շուտ շուտ քայելու ժամանակ որպէս զի բոլորովին մուրը չկոխած տուն հասնի, վասն զի տունը Փարիզէն դուրս է եղեր, տէրը կորսնցուցած տղամարաւ սովալլուկ շուն մը քովը կուգայ ու չորս դին ցատքըտելով խեղճ կըբախէ : Կըխոջայ վրան Պ. Կարոյոս, կըբռնէ կըշոյէ գայն ու հետը կառնու որ տուն տանի :

Ճամբան միտքը կուգայ որ կինը կենդանի չսիրեր, ուստի եւ իր հիւրը շատ սիրով պիտի չընդունի. բայց որովհետեւ մուրը կոխեր էր, միտքը կըղնէ քէ կրնայ առանց կեկանը ցուցնելու շունը ներս տանիլ, եւ կամաց կամաց անոր միտքը համոզել որ անտէր խեղճ շունը դուրս չընէ : Բայց տուն կըմտնէ չմտներ, կինը շունը կըտեսնէ ու կըսկսի երկանը երեսն ի վեր պոռալ կանչել որ զիտէ քէ շուն չսիրեր, ինչո՞ւ առեր հետը բերեր է : Խեղճ մարդը կըջանայ ինքզինքը արդարացունել, եւ անոր բարկութիւնը իջեցընելու համար « Ձեա գիտեր, հինգ հարիւր ֆրանք բերի քեզի կըսէ » եւ ձեռքը ծոցը կըխորէ որ դրամաբուդը դուրս հանէ ցուցընէ. գլխուն ձիւն կուգայ երբոր կընայի որ գրապանակը (ճըգտան) ծոցը չկայ, ճամբան ընկեր է :

Այն կորստեան վրայ աւելի կըկատողի կինը, դառն խօսքերով երկանը անհողութիւնը երեսը կըզարնէ, եւ տեսնելով որ շունը անկիւն մը քաշուած անձայն կեցեր կընայէր, վրան կըյարձակի